

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sundays and legal holidays. 75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 4687 CORTLANDT. NO. 216. — ŠTEV. 216. NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 14, 1920. — TOREK, 14. SEPTEMBRA, 1920. VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

ITALIJA SE ŠE NI POMIRILA.

VLADA JE POSTAVILA MOČNE STRAŽE V NAPRAVE, KJER IZDELUJEJO DINAMIT. — DVA UBITA V TURINU. — POLICIJA JE ARETIRALA INŽINIRJA.

Milan, Italija, 13. septembra. — Tukaj zborujoča delavska federacija je stavila zahtevo, da se takoj skliče posebno sejo italijanskega parlamenta, ki naj bi sprejel postavbe, soglasno s katerimi bi bilo omogočeno delavcem takoj polastiti se vrhovne uprave tvornic, katere so zasedli.

Včeraj so bili na burni seji federacije sprejeti sklepi, ki predstavljajo kompromis v položaju, ki je bil ustvarjen vsled nasilnega zaplenjenja skoro vseh industrijskih naprav v Italiji od strani delavcev. Socijalisti so strogo napadli konfederacijo ter zahtevali, da se prepusti socijalistični stranki obvladovanje položaja, o katerem trdijo socijalisti, da je dobil izključno političen značaj. Potem ko je konfederacija odklonila zahtevo socijalistov, je bil sprejet nov sklep, soglasno s katerim se je pozvalo predsednika poslanske zbornice ter ministrskega predsednika Giolitti-ja, naj skliče posebno zasedanje italijanskega parlamenta.

V sklepu se glasi med drugim naslednje: — Mi zahtevamo takojšnje sklicanje poslanske zbornice v namenu, da slednja prouči položaj ter predlaga postavbe, potom katerih bo omogočeno sodelovanje delavcev pri upravi tvornic v interesu skupnega sodelovanja.

Ta sklep je bil brzojavno sporočen tako predsedniku poslanske zbornice kot ministrskemu predsedniku Giolitti-ju.

Turin, Italija, 13. septembra. — Tukaj prevladuje domnevanje, da se bodo delavci, ki se vdeležujejo spora med delodajalci in delavci v metalurški industriji, polastili dinamičnih naprav v Avigliano, kateri kralj leži 13 milj severno od Turina. To je ena največjih na prav te vrste v Italiji. Posadka naprav je bila ojačena s karabinerji ter četami, ki so opremljene s strojnimi puškami. (Vsa tozadevna poročila kažejo, da ne bo prišlo v Italiji tako kmalu do mira.)

Turin, Italija, 13. septembra. — Nepoznane osebe so oddale večeraj večer streljav proti vili Signorja Benedetto, inženirja v eni tukajšnjih kovinarskih naprav. Inženir je vrnil ogenj ter ubil dva človeka, izmed katerih se je enega identificiralo. Policija je aretirala inženirja, nakar so se delavci umaknili v svoje tovarne.

ZDRAVSTVENO STANJE ŽUPANA McSWINEYA.

Zdravstven stave župana se je poslabšalo po kratkem izboljšanju. — 32. seti dan stavke.

London, Anglija, 13. septembra. 32. seti dan stradalne stavke župana MacSwiney-a iz Corka ga je našel še vedno živega, čeprav trpi velike bolečine ter se nahaja v dosti slabšem položaju kot se je nahajal kedaj poprej. Vsa znamenja kažejo, da je popolnoma izčrpan.

Včeraj je bil deležen kratkega spanja in za nekaj časa je bilo videti kot da je postal čnejši, a takoj nato je sledil napad slabosti, ki je zelo vznemiril zdravnike. Njegovi prijatelji so izjavili, da je rekel, da bo v tridesetih dneh ali mrtve ali pa prost in to je še povečalo razburjenje med zdravniki, ki mu strežejo.

Father Donnie je kot ponavadi obiskal župana in isto je storila tudi njegova žena. Ko je zapustila jejo, je izjavila slednja, da trpi njen mož velikanske bolečine.

V nekem poročilu na londonski Daily News se glasi, da so jetniški zdravniki v Corku izjavili, da je sedem izmed dvanajstih stradalnih stavkarjev v ječi blizu smrti in v izvanredno težkem in opasnem položaju.

GRŠKA ZAROTA.

Paris, Francija, 12. septembra. V nekem poročilu iz Aten na Havas agencuro se glasi, da se je sklenilo zavratni umor ministrskega predsednika Venizelosa na nem tajnem sestanku, ki se je vršil v San Moritz in kateremu je načeloval princ Andrej, brat odstavljenega kralja Konstantina. Na dan nametavanega umora pa se je nameravalo vprizoriti tudi ustajo v Atenah.

Sodnik, ki je prišel tej zaroti na sled, je priporočil, da se stavi pod obtožbo veleizdaje prince Andreja ter pet drugih ljudi, ki so se nahajali v spremstvu izgnanega kralja. Petnajst nadaljnjih, naj bi zaplenjenih v zaroto, so aretirali v Atenah, a vsi so bili izpuščeni, ker nje manjkalo dokazov o njih krivdi.

NOETOVA BARKA.

Iz Južne Afrike je došel v Philadelphijo parnik 'Chinese Prince' ki je imel na krovu 96 zabojev in kletk različnih živali. To je bila največja taka pošiljatev kot je kedaj dospela v kako ameriško pristanišče. Živali so namenjene za zoologične vrtove v Philadelphiji in New Yorku. Med živalmi se nahajajo tudi neka žirafa iz Nubije, ki je najprvo napravila potovanje 7800 milj iz Pretorije v Durban, nakar se je nahajala skozi 38 dni na morskem potovanju iz Kapskega mesta v Philadelphijo. V zbirki se nahajajo nadalje afriške pritlikavske večerice, zebre, antilope, različne vrste afriških lisic ter opice in ptice kot jih je najti le v Afriki.

V MEZOPOTAMIJO SO DOSPELA OJAČENJA IZ INDIJE.

Simla, Indija, 12. septembra. — V kratkem času bo odposlanih od tukaj v Mezopotamijo troje evropskih in sedmero indijskih regimentov, da bodo ojačili tamošnjo angleško posadko.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKEM IN NOTRANJSKO.

Izvrinjemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasedeno po italijanski armadi. Včeraj smo računali za pošiljatev italijanskih lir po sledečih cenah:

50 lir	....	\$ 2.80
100 lir	....	\$ 5.20
300 lir	....	\$15.00
500 lir	....	\$25.00
1000 lir	....	\$48.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roka. Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali pa New York Bank Draft. Tvrdis Frank Sakser, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

TERENCE McSWINEY, ŽUPAN IZ CORKA.

NOVOSTI IZ POLITIČNIH TABOROV

Hardig bo odšel v treh tednih na agitacijsko potovanje. — Cox je baje zelo zaposlen.

Marion, O. 13. septembra. — Dne 25. septembra bo zaključil republikanski predsedniški kandidat, senator Harding svojo "front porch" kampanjo ter se po podal na potovanje, ki bo trajalo tri tedne, da govori v interesu republikanske stranke.

Portland, Oregon, 13. septembra. — Vsled navodil nekega specialista, katerega so večeraj poklicali k governerja Coxu, se mora demokratični predsedniški kandidat skozi naslednjih par dni vzdržati vsakega govora na prostem. Govor se je očitno prenapel ter mora počivati za nekaj dni, če hoče spraviti svojo kampanjo do konca.

Washington, D. C., 13. septembra. — Tukajšnji administracijski uradniki priznavajo, da so zgledi vsprič državni volitev v Maine, ki se bodo vršile jutri, zelo malenkostni. Edino, kar upajo je, da bodo imeli na najmanj 25,000 glasov večine.

Tukajšnji odlični demokratje so precej vznemirjeni, ker se boje upliva, katerega bo imel izid volitev v Maine, kajti stara resnica je, da volijo cele Združene države tako v novembru kot voli država Maine v septembru. Zadnja poročila pravijo, da so republikanci zmagali.

D'ANNUNZIO HOČE ZOPET DENAR.

London, Anglija, 12. septembra. D'Annunzio je informiral italijansko vlado, da bo izpustil iz Reke ameriški parnik "Cogne", če dobi mesto dvesto milijonov lir posojila. Parnik je bil namenjen v Buenos Aires, pa ga je D'Annunzio zaplenil.

TRUPLJO DEDINJE SO NAŠLI

Washington, D. C., 13. sept. — V Potomac reki so danes našli truplo Mrs. Gertrude Viger Kuhling, bogate dedinje, katero so pogrešali skozi več dni. Njenega moža, Roy E. Kuhlinga, je obdržala v zaporu, dikler se ne pojasi celic zadeve.

FRANCIJA SE BOJI PADANJA ROJSTEV.

Francija je zopet v velikem strahu radi padanja odstotka rojstev v primeri s slučajmi smrti.

Paris, Francija 13. septembra. — Francija je zopet odločno vznemirjena radi neprestanega padanja v številu rojstev v primeri s slučajmi smrti. Oficijni organ vlade je objavil, da je tekom leta 1919 število smrtnih slučajev presežalo za 292,000 število rojstev, katere so zaznamovali v Franciji. V poročilu se glasi, da mora francoski narod izmreti, če bo šlo tako naprej in sicer v doglednem času. Kljub temu pa je bila statistika za leto 1919 boljša kot je bila ona iz leta 1918, ko so smrtni slučaji za 390,000 slučajev prekašali število rojstev.

V istem času je imela Anglija 299,000 več rojstev kot pa smrtnih slučajev in Nemčija. Iz tega je razvidno, da je prirastek prebivalstva v Angliji večji kot pa v Nemčiji, čeprav se je pred vojno prebivalstvo Nemčije hitreje množilo kot po ono Anglije.

Francoska poslanska zbornica namerava uveljaviti nove zakone kojih cilj bo pomnoženje prebivalstva.

Muelhausen, Alzacija, 13. septembra. — Francija mora biti pripravljena da z orožjem v roki brani zmage, katere je izvojevala v zadnji svetovni vojni. — V tem smislu se je izrazil francoski ministrski predsednik Millerand, tekem nekega nagovra katerega je imel tekem svojega potovanja skozi Alzacijo.

Vojna je prinesla Franciji obljubo na manj nemirne čase in lažja bremena, — je izjavil. — Vsled tega pa si moremo biti svesti jutrnjega dneva le v slučaju, da imamo moč braniti svoje pravice.

PARNIK "BELVEDERE"

ki je bil določen, da bo odplul 21. septembra, odpluje že 18. septembra.

Kdor želi potovati s tem parnikom, naj se takoj prijavi ter naj potem uredi svoj odhod tako, da je pri nas v sredo, 15. septembra. Frank Sakser.

PRISMOJENE OBDOLŽBE SENATORJA LODGE

Senator Lodge primerja predsednika Wilsona s tretjim Napoleonom.

Nahant, Mass., 12. septembra. Senator Henry Cabot Lodge je napadel prizadevanja predsednika Wilsona, o katerem trdi, da skuša uveljaviti vlado enega moža. Rekel je, da je naziranje predsednika Wilsona, o katerem trdi, da je naziranje predsednika Wilsona glede vlade ono Napoleona III. Predsednika je obtožil, da je ustanovil tak ržim terorja nad številnimi kongresniki in senatorji svoje lastne stranke, da so bile zakonodajne sile, katere daje ustava kongresu, zelo omejene.

Senator Lodge je izjavil nadalje, da se je avtokratična administracija predsednika Wilsona tičala posameznega departamenta vlade. Rekel je nadalje, da je vladal v mornariškem in vojnem departamentu favoritizem na eni strani, dočim se je na drugi zlobno preganjalo častnike, ki niso bili administraciji povšeči.

(Te obdolžbe so seveda iz trte izvite ter namenjene v kampanjske svrhe. Resnica je, da bo republikanski predsednik enostavni singa velikih korporacij ter kapitala v splošnem in da ne bodo imeli delavski sloji niti najmanjšega dobička, če bo zmagala republikanska stranka, verna služkinja velekapitala.)

COX PRAVI, DA NI VEČ ŽGANJA.

Vprašanje glede pijače je izginilo kot je izginilo suženjstvo — je rekel demokratični kandidat.

Portland, Ore., 13. septembra. Demokratični kandidat za predsedniško mesto, Cox, je izjavil danes tukaj v nekem svojem govoru, da je v Ameriki vprašanje glede žganja ravnotako mrtvo kot je vprašanje glede suženjstva.

Coxu se je zdravstveno stanje precej izboljšalo. Pravi, da se bo pokoril zdravnikovim nasvetom in da ne bo imel več dolgih govorov.

Ko se je mudil danes v avditoriju, mu je stavil neki časnikarski poročevalec naslednje vprašanje: — Kako je pa s pijačo, gospod kandidat?

— To je dežela prostega govora — je izjavil — in vi imate popolno pravico izvedeti, kakšno stališče zastopam. Ko sem bil še pred uveljavljenjem narodne prohibicije governer države Ohio, so bila ob nedeljah zaprta sprednja in zadnja vrata vsakega salona.

— Če je prohibicija tukaj, jo moramo vpoštevati. In garantiram vam, da se jo bo vpoštevalo, ako bom izvoljen predsednikom.

VSAKIH 96 SEKUND LOČITVE ZAKONA.

Detroit, Mich., 13. septembra. 146 slučajev ločitve zakona se je zaslišalo tukaj pred Circuit sodiščem tekem zasedanja slednjega v petek. Zaslišanje vsakega posameznega slučajja je trajalo 96 sekund, nakar je sodnik proglasil ločitve.

DEKLICA JE BILA ZAPETA 16 LET.

Joliet, Ill., 13. septembra. — Pred šestnajstimi leti, ko je bila stara dve leti, so starši zaprli Martjo Kozliviški v klet, iz katere je prišla šele sedaj s posredovanjem policije. Starši so izjavili, da so bili mnenja, da se deklica ne bo normalno razvijala.

STAVKA V ANTRACITNIH PREMGOVNIKI.

VSA ZNAMENJA KAŽEJO, DA JE PRIČAKOVATI KONEC STAVKE V ANTRACITNIH ROVIH. — PREDSEDNIK UNIJE V OKRAJU ŠT. 1. JE POZVAL LJUDI NAJ SE VRNEJO NA DELO. — POLOŽAJ JE V SPLOŠNEM ŠE NEGOTOV.

Wilkes-Barre, Pa., 13. septembra. — V prepričanju, da bosta predsednik Wilson in delavski tajnik bolj prijaznega razpoloženja potem, ko se bo zopet pričelo s proizvajanjem trdega premoga, je John Collins iz Nanticoke, predsednik United Mine Workers okraja št. 1. pozval premogarje, naj se vrnejo na delo ter ugotovil, da se bo boril proti vsakemu omalovaževanju skienjenega kontrakta.

Razvoji tekem zadnjega večera so kazali, da se bo več premogarjev vrnilo na delo. Številna zborovanja so vprizorili premogarji, ki so zaposleni pri Henry Colliedy Lehigh Valley Coal Company v Plains in Brodericks. Na vseh sestankih je bilo sklenjeno, da se delavci vrnejo na delo.

Premogarji v Pittston bodo glasovali danes zvečer, če se vrnejo na delo ali ne. Ti delavci bodo skušali, kot se poroča, izročiti unijam uravnavo sporov in to kljub uplivu gotovih radikalnih elementov, ki skušajo vstrahovati delavce.

Položaj v splošnem je še vedno zelo negotov, čeprav si vsi bolj konservativni elementi vključno duhovnike, prizadevajo preprečiti nasilja ter izgrede, ki bi lahko dovedli do prelivanja krvi.

SARAH BERNHARD KOT PISATELJICA ROMANA.

Paris, Francija, 13. septembra. 'Nesmrtna' Sarah, ko je častihlepčnost se ne omejuje na mišljivo slavo gledišča in ki se je tudi poskusila kot slikarka in kiparka, je pričela ravnokar objavljati v pariškem "Excelsior" povest, ki nosi naslov "La Petite Idole", s katero se je sicer nekoliko pozno predstavila občinstvu tudi kot pisateljica romanov in povesti.

Prvo poglavje romana predstavlja neko mlado in junsko deklico, ki je prišla do trdnega sklepa, da si bo izbrala svoj poklic po svoji lastni volji. Nadaljevanja te povesti pričakujejo Parizani s tem večjim zanimanjem, ker se domneva, da hoče božanstvena Sarah predstaviti v tej povesti celo vrsto znanih eseb, ki so igrala tako v družabnem kot v umetniškem življenju Francije nekako petdesetimi leti veliko ulogo. Obenem pa se tudi domneva, da hoče predstaviti svoje mladostne spomine.

ARMADNI ZRAKOPLOV POŠKODOVAN.

Washington, D. C., 13. sept. — Eden izmed treh armadnih aeroplanov, ki so poleteli v Alasko in se sedaj vračajo, je pri Telegraph Creek nevarno poškodovan. Njegov pilot je brzojavil, da bo poprave v par dneh gotove ter da bo nato nadaljeval s poletom.

JAPONŠKA IN LIGA NARODOV.

Tokio, Japonska, 13. septembra. — Japonsko časopisje objavlja, da bo Japonska do leta 1925 dogradila 120 podmorskih čolnov, brez ozira na osem bojnih ladij ter večje število bojnih križaric, ki bodo dovršene v istem času.

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in storabe, vsak akna postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in sakoški bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane sprejete starim izkušenim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatev se sadnji čas po novi svezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Včeraj smo računali za pošiljatev jugoslovanskih kron po sledečih cenah:

300 kron	.....	\$ 3.45	1000 kron	.....	10.80
400 kron	.....	4.60	5000 kron	.....	53.50
500 kron	.....	5.75	10000 kron	.....	106.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roka. Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft. Tvrdis Frank Sakser, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

GLAS NARODA

SRBOVENIAN DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation) LUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"Glas Naroda" izlazi vsak dan izvanredno nedeljno i praznikovo.
Za celo leto velja list za Ameriku \$7.00
Za pol leta \$3.50
Za pol leta \$3.50
Za celo leto \$7.00
Za pol leta \$3.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$7.00
Advertisement in agreement
Dopis bez podmeta in oznake se ne pribojuje. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prelože bivaleto naznaniti, da hitreje najdemo naslovnika.

GLAS NARODA
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2878

Upanje za Rusijo leži v masah kmetov

Eventualno restavracijo Rusije, ne potom boljševizma, temveč potom naravne čistosti značaja ruskih mas, ki je razvidna iz njih domoljubja, želje po znanju in respektu do vere, vidi vsaj en opazovalec kot končni izid položaja v bolni deželi, kateri vlada sedaj Trocki in Lenin. Mož, ki izjavlja to je polkovnik Andrej Kalpačnikov, član odlične ruske družine, član zvestava pod starim režimom ter nekdo vojaški atašej ruskega poslanstva v Washingtonu. Konec leta 1917 je bil Kalpačnikov vržen v ječo nap ovalje Trocki-ja, ki ga je dolžil, da je podpiral sile, nasprotne boljševiški vladi. Pet mesecev so ga držali v vladnih celnicah trdnjave Petropavlovsk. V svoji knjigi: "Jenik Trocki-ja", — nam pripoveduje svoje doživljanje v Rusiji. Čeprav so njegova izjavljanja nekoliko pristranska vsled njegovega sovrstva do boljševizma, nosijo vendar pečat odkritosti in ter predstavljajo v vsakem slučaju zanimiv komentar k položaju. Kalpačnikov nam naprimer pripoveduje, da so se njegovi nazori popolnoma izpremenili, ker se je v ječi spoznal z ljudmi vseh slojev, z vojniki, mornarji, kmeti, trgovci in tako dalje.

Prisel sem spoznavati moralne zaklade svojega plemena ter razumel napake izobražene manjšine, ki je skušala držati v svojih rokah milijone ljudi brez ozira na njih vitalne interese. Kalpačnikov je bil vzgojen v inozemstvu ter je bil vsled tega vaje ozirati se a svojo deželo s tujeje vidika ter "se boriti za ideale, ustvarjane brez posvetovanja z ruski milijoni, kojih sreča naj bi uveljavljanje teh idealov ustvarilo.

On pravi, da je bil ruski kmet varan od svojih boljševiških voditeljev ter vsled tega ne dolži kmeta za to, kar se je zgodilo v Rusiji, kajti ruski kmet je le slepo orodje v izdajalskih rokah in naučilo se ga je misliti, da je brez zločinov, katere izvršuje, nemogoče rešiti, deželo ter ohraniti prostost. Tekom vojne so zavezniki posivali kmeta, naj se bori ter mirno trpi, dokler se bo nemški militarizem zdrobljen. Potolžilo se ga z obljubami ruske ustavodajne skupščine, ki se bo sestala ter rešila vse njegove domače probleme. Ko se je sestala, je bila sestavljena iz 85 odstotkov čifutov z iztočne strani v New Yorku ter 15 odstotkov pristaev starega režima, ki so sanjali o tem, da bodo uveljavili stare metode vladanja. Ničesar praktičnega ni uveljavila ta skupščina in ruski narod se je obrnil na boljševike, ki so imeli vsaj en konkreten predlog, namreč vzeti deželo ter pobiti buržuazije.

Polkovnik Kalpačnikov ugotavlja, da ga je v ječi najbolj presenetila želja mornarjev in vojakov, da si pridobijo znanja. "V mojih koridorjih trdnjave in pozneje v restavrantih, v parkih in umazanih skednjih, kjer sem se moral skrivati, se mi je nudil vedno isti prizor, kako so ljudje čitali liste ter učili svoje neuke tovariše čitati. Velik utis je tudi napravila panj globoka verska narava ruskih ljudi. On pravi, da ni po njegovem mnenju v Rusiji nobenega rdečega vojaka pravoslavne vere, ki ne bi bil razumen, če bi se vzbudilo v njem takozvani common sense. — Boljševiki so jih pridobili zase, ker so jim obljubili nekaj stvarnega v obliki zemlje, prostosti in mira. V naglalnem pravi:

— Kmetje so jim vrjeli ter bili prepričani, da bodo obljubljene stvari v resnici ozdravile vsa njih trpljenja. Boljševiki so jih prepričali s tem, da so jim ponudili nekaj praktičnega. Rekli so, da lahko vzamejo zemljo takoj, kar jih je napravilo zadovoljne. V namenu, da jih popolnoma prepričajo, pa so morali boljševiki staviti kmetom pred oči sijajne slike o bodočem blagostanju ubogih in ponižnih tega sveta. Ruski met je bil takrat tako malo izobražen, da je bilo nemogoče za njega storiti kaj drugega kot slepo slediti onim, ki so obljubljali avtokracijo držali. Kljub temu pa ni ruski kmet nikak boljševik ali komunist v smislu kot se te besede razume tukaj in prav gotovo tudi ne bo nikdar postal. Obrnil se je na boljševiško stran, ker je bil sit vojne.

Ena stvar, katero so kmetje prav posebno dobro razumeli glede boljševizma, je bila, da je zagovarjal konfiskacijo zemljišč. Pisev pravi, da je videl na svojem lastnem posestvu kmete, ki so vzeli iz svojih žepov kos papirja ter prečitali besedo "boljševik", nakar so zadovoljno izjavili: — Mi pripadamo novi stranki, ker nam je dala zemljo.

Ne kaže pa, da bi hoteli ti kmetje vzeti zemljo, ne da bi plačali zanjo. Nasprotno so zahtevali, da postanejo "pravomočni lastniki" s tem, da plačajo za zemljo toliko kot je vredna. Pisatelj nam pojasnjuje to na naslednji način:

— Ko so boljševiki rekli kmetom, naj vzamejo zemljo, je bil moj brat še vedno na naših posestvih v bližini Volge. Prosil so ga naj predseduje čudnemu zborovanju zastopnikov različnih vasi, ki se nahajajo v naši soseski. Na tem zborovanju so ga nasprosil, naj označi na mapi primerno razdelitev zemljišča, tako da bo dobila vsaka vas primeren del. To je moj brat z veseljem storil. Pozneje so različne vase dale izraza želji, da se razpravlja tudi o vprašanju cene ter bile zelo razočarane, ker ni mogel moj brat prenesti lastniške pravice, ker so bili vsi notarski uradi zaprti. Kmetje pa so šli celo dalje ter ponudili deponiranje večje svote na banki, če bo moj brat dal pisano obljubo, da jim bo pozneje izročil posestvo, ne pa ga skušal prodati drugim kupecem. Tako je bila ter je še danes psihologija ruskega naroda, ko gre skozi svojo revolucionarna bolezen, v kateri je boljševizem le ena faza.

Polkovnik Kalpačnikov pravi, da boljševizem ni eksistiriral v Rusiji kot politična stranka, temveč da je prišel noter kot ena izmed oblikonarhije. Tako zavezniške kot Nemčije smatra za odgovorne, da se je gibanje tako ojažilo, da lahko sedaj izvaja celi svet.

— Dve stvari, si je treba zapomniti: zavezniški so v pričetku vojne naložili glavno breme vojne proti Nemčiji na rame Rusije. Ko pa se je pričela v prejšnjem carstvu prikazovati revolucija, so jo Francozi in Angličani, mesto da bi čakali na naravni razvoj, pospeševali, kajti izrabili so jo hoteli v svoje lastne svrhe. Ko pa so dogodki pokazali, da ni lahko "izkoristiti" narodno bolezen, so se spom-

mili svojih osebnih in finančnih interesov ter mislili loj na svoj dehar kot pa na blagor naroda.

Nato pa je Anglija pospeševala največjo napako, kajti skušala je ob istem času zatrei boljševizem in "veliko Rusijo", katere se je bala. Potom ponovni zmot so pariški politiki, katere matram za resnične očete boljševizma, pognali boljševike in "veliko Rusijo" na temelju narodne obrambe ter enotnosti dežele. Mesto da bi zavezniški prisilili Rusiji, svoji zaveznici, na pomoč, so izrabili narodno bolezen ter skušali oslabiti Rusijo. Rusija pa ni še mrtva in zavezniški bodo kmalu spoznali, kako napako so storiili s tem, da so ustvarili in priznali toliko neodvisnih republik. Letska, Estonka, Azerbejdžan, Georgija, Ukrajina, baltičke province, ki zahtevajo sedaj neodvisnost, niso nikaki narodi, temveč le zunanji rob "velike Rusije" ter nimajo nič več pravice do neodvisnosti kot California ali Texas. Zavezniški so skušali zatrei tako Rusijo kot boljševizem, mesto, da bi priznali plamenico domoljubja po celi deželi.

Glede bodočnosti Rusije pravi pisatelj naslednje: — Rusija ima ter ba imela za dolgo časa zelo veliko armado, kajti nekako tri milijone ljudi so postali vsled svetovne in državljanske vojne nesposobni za normalno življenje in delo. Prav kot je francoska revolucija ustvarila armado, katero je Napoleon povedel po cellem svetu, tako je tudi ruska revolucija ustvarila armado profesionalnih vojakov, pripravljenih, a jih vodi katerikoli močan človek, ki bi izjavil, da je Rus in za Ruse. Teško je povedati vnaprej, če se bo ta armada ustavila pred Carigradom, Berlinom, ali Varšavo, a to veliko gibanje se bo gotovo najprvo obrnilo proti Poljski kot sveta vojna, kajti Poljaki so požgali in uničili veliko pravoslavni cerkva na Poljskem. Ta izvanredno bedati korak je pomenjal iskro v smodniško ruskega narodnega razpoloženja. Vseruski patriarh Tihon je že pozval vse verne pravoslavne Ruse, naj se osvetijo radi tega žaljenja njih vere.

Moč velike in nedotakljive Rusije je obstajala vedno v domoljubju in veri. Sedaj, ko sta bila oba vrnjena ruskega narodu, je pričela minevati kriza in pričela se je rekonvalescenca. Čeprav je mogoče, da bo opaziti še nadaljno poslabšanje, a v bistvu smatram Rusijo že za rešeno. Največja revolucija, kar jih pozna svetovna povestnica, se bliža uspešnemu zaključku.

Dopis

Barberton, Ohio. Letošnji koncert Zveze Jugoslovanskih Pevskih Društev v Youngstownu, Ohio, je pridjal zopet nekaj zgodovinskega v arhiv Jugoslovonom v Ameriki. Tako veliko število pevk in pevcev je res malokdo videl skupaj. Zopet znak, da se po slovenskih naselbinah v Ameriki širi jugoslovanska zavednost na polju kulture. Upamo, da se bo z močnimi dopisniki natančneje izrazijo o celi prireditvi in tako obudijo tudi tistim nekoliko zavednost, ki še niso člani kakega pevskega društva ali Zveze Jugoslovanskih Pevskih Društev.

Omenim le našo naselbino Barberton. Skoraj vse večje naselbine v Ameriki so bile zastopane s svojimi pevskimi društvi, le Barberton ne. Žalostno! Kje so naši fantje? Ali vedo, da jih je rodila slovenska mati? Ali bi ne bilo bolje par ur izobrazbe v petju nego tri ali štiri ure koekanja ali kvartanja? Dajte, fantje, prebudite se že enkrat in pokažite, da je tudi v vaši duši še nekoliko zavednosti! Vstanovite si kako izobraževalno društvo, da ne bomo vedno najzadnji v kulturnem oziru.

Da pa bi Barberton popolnoma ne izostal, ali takorekoč, da se vsaj deloma reši narodnega graha, smo se z dovoljenjem vrhovnega pevovodje Mr. Hudeta vdeležili koncerta oziroma banketa z ril Mr. J. Piskur. Poleg tega nam našo tukajšnjo mladeniško godbo "Jugoslav Republic Band". Žal, da smo bili nekoliko pozni in se nismo mogli vdeležiti koncerta. Hvala tudi vsem onim, ki so mladeničem tako po bratsko stregli, da so imeli vsega v izobilju. Resnično je malo slovenskih mladeničev v Ameriki tako postrežljivih kot v Girardu. Radi tega voljenje vstopa na banket, onim pa, koji so postregli mladeničem "spring chickens", tudi lepa hvala. Ker je bila vdeležba ban-

Pismo iz domovine.

Rateče, 27. avg. 1920. Ze pred odhodom v staro domovino sem se namenil, da Vam malo opišem razmere, ki vladajo po Gor. Sloveniji. Prosim cenj. uredništvo, da priobči moj dopis, ker utegne nekatere rojake zanimati.

V moji mali rojstni vasi, Ratečah na Gorenjskem, bi bilo prav prijetno, če bi ne bila taka draginja in če bi ne imeli zasedenega Italjani najlepšega polja. Ti junaški potomci Nerona imajo do Raččanov-Slovanov prav malo obzira in jim delajo pri obdelovanju ter pospravljanju polja neprestano velike neprilike. Zdaj ne puštujejo delati, zdaj zopet zahtevajo od vsakega legitimacije itd. Nekaj dobrega so pa vendar prinesli s seboj rimski kulturosvinci, in to so izvrstna vina in prosvrtna rakija, ki krepča marsikaterikrat naša žejna grla, katero bi si bil jaz v Ameriki s "pol-percentnim" skoro pokvaril. Pozdravljam rojake širom Ame-

Peter Zgaga

Generalni pravdnik Palmer hoče sedaj zasledovati takozvani sadjarski trust. Sam Bog ve, če bo ta korak obrodil kake sadove.

Preiskava smrti neke slavne ameriške kino-igralka, ki je umrla v Parizu radi zastrupljenja, je bila vstavljena. Vse kaže, da se slednje boje, da bi mogoče prišlo prevec na dan.

Narodna prohibicija in ženska volilna pravica sta dve stvari, s katerima bo baje kmalu osrečena Mehika. Kadar se da ženskam nekaj, je treba možkim brez dvoma nekaj vzeti.

Oni mož, ki je zapustil svoji gosposadini celo svoje premoženje, je bil v resnici pameten. Dobro je razmreč vedel, da bi ji moral dati vse, če bi še dalje živel.

Ne sodi nobenega človeka po njegovih sorodnikih, kajti tega on gotovo ni kriv.

Ton dela muziko. Toda ton, v katerem je pisal Wilson premozarjem svoje pismo, najbrže ne bo napravil muzike, po kateri bi premozarji peslali.

Čudne razmere so v Perziji: Šah je zapustil deželo in je odpotoval na Angleško. Toda šah je še vedno vladar dežele.

Anglija pošilja v Perzijo častnike in uradnike, Anglija pobira davke, pošto ima v svojih rokah, in Perzija je še vedno prosta dežela.

Ko je prišel potnik zvečer v hotel, je stisnil mladi, lepi hišni desetak v roke ter rekel:

— Moja želja bi bila, mneika, da bi me jutri zjutraj zbudil iz spanja poljub.

— Dobro — je odvrnila hišna — bom že hlapec povedala.

Skoraj polovica svetovnega prebivalstva živi v Indiji in na Kitajskem.

In dva najmanjša naroda, Angličji in Japonci, bi rada živela od te polovice.

Neki list je objavil naslednja navodila za srečen zakon:

1. Ne mrmraj krog svojega soproga.
2. Dobro mu kuhaj.
3. Ne nadleguj moža z nepotrebnimi vprašanji.

Mož in žena sta brala vse to in mož je vprašal:

— Ljubica, ali ne boš mrmrala krog mene.

— Ljubček — je odvrnila — ali mi ne boš nikdar dal govoda za mrmranje?

— Dušica — je rekel — ali mi boš vedno dobro kuhala?

— Seveda, če mi boš dal vedno potreben denar.

— Srček — je rekel slednjič — ali me ne boš nadlegovala z nepotrebnimi vprašanji.

— Seveda ne, če mi boš sam vse povedal.

— Zakaj pa prosite? — je vprašala gospodinja dobrorejenega bearača.

— Veste, gospa — je odvrnil — enkrat sem brez prošnje vzel, pa sem dobil šest mesecev zato.

— To vam pa moram povedati, mladi mož: moja hči ima čisto svojo voljo.

— Temboljšje. — Bom že vsaj zamogel svojo voljo obdržati.

Neki rojak mi piše iz Čikage: — Jaz sem čuden človek. Hodim v gledališča, na zabave in koncerte, pa me še nikdar ni nihče videl ploskati. Ploskanje odločno sovražim. Zadnjič sem bil pa na neki slovenski prireditvi. Skaza je govori. Naenkrat se me loti silna želja do ploskanja. Za vse svet bi rad ploskal. Ploskal Skazo po glavi.

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena 1. 1898 Inkorporirana 1. 1900
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni Uradniki: Predsednik: MIBARIL ROVANSKI, SERGEJ J. FORENTA, Box 178, Box 251, Consmangh, Pa. Diamond, Wash. Podpredsed.: LOUIS BALANT, Box 104, Fear Avenue, Lorain, O. Tajnik: JOSEPH FISHLER, My, Minnesota. Slagajnik: GEO. L. BROZICH, My, Minnesota. Slagajnik neplačanin smrtnin: LOUIS COSTELLO, Saldia, Colo.

Vrhovni Zbiravnik: Dr. JOS. V. GRAHEK, 543 E. Ohio Street, N. S., Pittsburg, Pa. Nadarodnik: JOHN GOUZA, Ely, Minnesota. ANTHONY MOTZ, 2641 Avenue M, So. Chicago, Ill. IVAN VAROGA, 5128 Natrona Alley, Pittsburg, Pa. Vse stvari tikažofs se uradni medev kakor tudi denarne poljitate naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa stvarstva slika spričevala se naj pošiljajo na vrhovnega sadravnika.

Zakaj je Bolgarska proti-boljševiška.

Glavni vzrok povsem naravnega odpora Bolgarske proti boljševiškim bacili je dejstvo, da predstavlja proletarijat le manjši del prebivalstva te dežele, kjer ni bilo paziti dosedaj še nobenega razvoja industrije v večjem obsegu. Tako izjavlja poročevalec pariškega "Temps" v Sofiji, ki nam pripoveduje, da obstaja 75 odstotkov celokupnega prebivalstva iz poljedelcev. Dežela ni koncentrirana v posesti kakega posebnega razreda in tip lastništva je oni kot ga je opaziti v Franciji, namreč oni malega individualnega lastništva. Vsled tega se ni bolgarski kmet nikdar posluževal bistveno azijskega patriarhalnega komunizma ruskega Mira in poročevalec izjavlja v tem pogledu še naslednje:

— Še veliko bolj važno pa je, da se praktična narava Bolgara upira kateremu koli takemu sistemu. Vsled tega se ni nahajal bolgarski kmet v primitivnem stanju duha ruskega mužika ob času izbruha ruske revolucije; ni v stanju servilne podložnosti, ki je značilo ruske kmete v njih odnosih do junkerjev. Razredno nasprotstvo ne more vsled tega nikdar postati na Bolgarskem splošno. Boljševizem je bil v stanu inficirati le majhen del prebivalstva, poleg davecev in nekaterih uradnikov tudi intelektualce, presne pristaše pronemškega ministrskega predsednika Radoslavova, ki sledi v sedanjem času vzgledu gotovih nemških nacionalecev ter podpira politiko, koje geslo je: — Vse za najslabše. Treba pa je pri tem vzeti v poštev tudi del nižje buržuazije, ki je bila vsled uboštva ter nezadostnih plač vržena v vrste proletarijata.

Kar se tiče bolgarskih socializmov bi lahko njih stališče vzbudilo precej nemira, če bi njih politični upliv ne postal enak ničli. Na svojem zadnjem kongresu so glasovali za resolucijo, ki je izjavljala, da socialistična stranka od sedaj naprej ne zavrača vsako sodelovanje z buržuazijskimi strankami in da se bo še nadalje borila, da si zagotovijo politično kontrolo ter "uveljavijo diktatorstvo revolucionarnih mas".

Treba je pripomniti, da je ta stranka definitivno zapustila Drugo internacionalo ter se pridružila socialističnem revolucionarnim skupinam v zapadni Evropi, to je "neodvisnim" v Nemčiji in Franciji ter "reformistom" v Italiji ter sploh vsem onim, ki skušajo priti do sporazuma z boljeviki, da stvorijo z njimi vred novo in združeno mogočno internacionalo, ki bo v stanu lotiti se revolucionarne akcije. Taki sklepi seveda na zaslepe človeka vspričo dejstva, da je stranka tako slaba, da bo impotentna od prvega pričetka. Treba pa je pri tem pripomniti, da taki sklepi ojačujejo duha ekstremističnih elementov v narodu in v tem pogledu se glasi v članku naprej:

— Naj bo upliv ekstremizma na Bolgarskem še tak, boljševiški glavarji ne morejo nikdar upati, da bo postala ta bistveno poljedelska dežela nov prvobojevnik moskovskih idej. Zemlja ni prav nič ugodna za tako seme in samoraslo boljševiško gibanje v notranjosti dežele se lahko smatra za popolnoma nesušno. Treba pa je pripomniti, da je najti na Bolgarskem srečno kombinacijo okoliščin, ki izvirajo predvsem iz praktičnega zdravega razuma naroda, njegove ljubezni do dela težlje, da si opomore po opustošenih vojne. Iz tega se je v tej deželi pojavil naraven jez proti anarhiji.

Znanstveniki trdijo, da se pojavljajo v Californiji potresi predvsem v suhih letih. To je za mokrake nadaljni argument proti prohibiciji.

V svoji izjavi glede svetovne nadvlade ne omenja Lenin niti z eno besedico Irske.

Od senatorja Hardinga pričakujemo, le še izjavo, da je bil Paradiž od pričetka republikanski in da je padee povzročila demokracije na administracija, ki je prevzela posle.

Dobra dela imajo samo tedaj kaj pomena, če jim nova sledijo.

ALI STE BOLNI?
Jaz vas bom ozdravil. Ze več kot trideset let sem zdravil vse bolezni, Kožne, krvne, živčne, ledne in revmatizem ter vsakovrstne druge bolezni. Lahko vam pokazem več dokazil naših rojakov, katere sem ozdravil, Jaz sem ozdravil, ko drugi niso mogli. Ne čakajte. Priďte k meni predno je prepozno. Cene so take, da jih lahko vsakdo zmore. Preiskava brezplačna.

European Medical Office
SPECIALIST
311 Smithfield Street Nazproti poštnega urada. Pittsburgh, Pa.

Zrtva ljubosumnosti.

Novela. — Spisal dr. Stojan.

(Nadaljevanje.)

Sami sta sedeli nato v pozni noči sivolasa Jera in cvetoča, krasna Grozdanka v svoji sobi. Babica se ni mogla več vstavljati gorečim prošnjam svoje vnukinje. Deklica je hotela na vsak način voditi vse ter si raztolmačiti skrivnosti, ki so kakor temni oblaki neprozorno zakrivala preteklost njenih staršev. Naposled se dekletce oklene svoje babice in jo solzani oči roti pri Bogu v nebesih, da ji mora ona vse razodeti; sicer gre sama po svetu ter bo hodila križem sveta, dokler ne najde svojega očeta.

"Ali zvedela pa bom gotovo enkrat usodo in nesrečo dragega mi ateka, če ne od vas, mamica, pa od drugih, tujih ljudi", zapleče na glas ubogo dekle. "Ali tedaj se ne bom mogla razjokati v vašem naročju, temveč zapuščena in zaničevana bom tavalala sirota brez očeta in matere po širokem svetu."

Babica se je vdala ter jame deklici pripovedovati, kako sta sprva srečno živela njen oče in mati. Marsikaj zamolči seveda pametna žena svoji vnukinji, ker se nečno bitje ne razume, kaj je ljubezen in zakonska sreča, kaj ljubosumnost in moška strast!

"Ti že dobro veš, Grozdanka, da grem jaz vsako leto, kar se moreš spominjati, na božični večer k polnočnici. Tudi letos, mišlim, se bom še privlekla na sveto noč v cerkev. Bog mi ne daj malo vpe zdravja! Tudi pred petnajstimi leti bila sva šla jaz in tvoj oče skupaj k polnočnici, mama pa so bili ostali sama pri tibi doma. Ali glej, to je bila strašna noč! Ko pridem od polnočnice domu, najdem tvojo ljubo mater mrtvo. Ne jokaj, Grozdanka. Tvoja mama so že v nebesih in prosijo ondi za naju oba in za tvojega nesrečnega očeta. Njihova glava je bila s kroglo prebita; ali kdo jih je umoril, to ve le Bog sam. Tisto noč pa ni bilo tvojega očeta domu. Celo sama sem bila pri tvi tvoji materi ter molila in prosila za izveličanje njene duše. Ah, težko sem pričakovala, da pridejo tvoj oče domu, ali vse zastoj. Pretekel je svoti dan, preslila je noč, približevala se že ura, ko bi imeli nosilci vzdigniti tvojo mater ter jo odnesti k večnemu počitku, ali ateka ni bilo od nikoder. Povsod smo ga iskali ter praševali po njem, a izginili so bili brez sluha in duha. Žalosti mi je hotelo srce počiti, ko so vzdignili od doma mrtico. Ostala sem sama s teboj. Izgubila sem bila v oni noči edinega svojega sina in njegovo ženo; tvoje roditelje. A naenkrat mi zablješ solnčni žarek skozi temne, črne oblake. Moj strah je minil, moja slutnja izginila. Blazeni up mi presine srce in dušo, a to le za trenotek. Hipomaz se združijo zopet nad mojo glavo črne, gromonosne megle in mi na veke zatenujijo blaženo luč svetlega, up in življenje darujočega solneca. Od tedaj pa mi je jela glava siveti, udje so se tresli, noge šibile. Moj život se je sključil in leze vedno bolj in bolj k tlom, dokler se ne vleče na veke v hladno zemljičo."

Solze, debele svetle solze so se vile sivolasi, nesrečni babici po gubastem licu, in jok je pretrgal njene besede. Velo svojo desnico pa položila vnukinji na glavo, ki je klečala v solzah utopljena v njenem naročju, ter boža in miluje njen blede obrazek.

"Proti večeru", nadaljuje po dolgem molku babica, "so prišli nosilci domu ter prinesli na mrtvaskih nosilih tvojega očeta... In Branko je še živel. Tisočkrat sem zahvalila Boga, da mi je ohranil mojega edinega otroka, in sedaj bi bila postala lahko zopet vesela, ko bi me ne bila še pekla nagla in nesrečna smrt tvoje mamice. Ali strašno, moj sin, tvoj oče me ne pozna več. Njegove oči so mrtve, život otrpanjen. On je sicer še dihal in se premikal, ali njegov duh je bil meglen. Branko je bledel in govoril kakor v sanjah nerazumljive besede. Dolgo časa sem mu stregla, kakor in kolikor sem mu mogla. Po zdravniškem sem pošiljala v daljna mesta, da so ga hodili zdraviti. In res ozdravilo so ga toliko, da je prišel k pameti, in jel je tudi že sam hoditi za gospodarstvom. A ne-

kega dne, ko sem bila z doma po opravkih, se obleče, kakor so mi pozneje pravili posli, v praznično obleko ter se neki napoti proti mestu. Šel je bil, kakor smo bili v kratkem izvedeli, k sodniji ter ondi se je javil, da je sam kriv smrti tvoje matere."

Smrtna tišina nastane po teh strašnih besedah. Le globoki vzdihljaji, ki so pretresali Grozdanko in njeno babico srce in dušo, so motili edini skrivnostno tiho.

"Oh, strašno!" vzkligne babica Jera. "In gosposka je res verjela njegovi izjavi, in obsodili so ga na težko, dosmrtno ječo! — Od tedaj pa nisem več videla svojega Branka, tvojega očeta... ali molim pač še vsak dan, naj mu Bog milostljivi olajša trpljenje in podeli lahko smrt. Sedaj vidiš, Grozdanka, zakaj sem tolikokrat solze točila, ko sem pestovala in redila tebe, njegovega otroka. Ob enem pa tudi lahko razumeš, zakaj sem ti prikrižala usodo in nesrečo tvojih staršev. — Ne joči in ne žaluj tako zelo, drago dekle", tolaži naposled babica svojo vnukinjo, katero je bila žalost in tuga že celo prevzela. "Moliva rajši za mater in uboga očeta, naj jima Vsemogočni podeli, da bi se enkrat skupaj veselila v nebesih!"

V molitvi nahaja naše ljudstvo svojo uteho in tolažbo, in tudi babica Jera in njena vnukinja sta iskali nočoj v goreči molitvi dušni mir in pokoj. Naposled pa sta se tolažili s tem, da nas reši smrt vsega trpljenja in nam otvori boljše, večno življenje.

Od tega večera je izginilo iz Grozdanke ono otročje veselje, ona radost in živahnost, ki nam dela mladino ljubo in srečno. Tih je posedala deklica zdaj tu, zdaj tam. Z nikomur si ni upala govoriti o svoji nesreči, ki jo je kakor ogenj pekla v srcu. Saj se je dekle sranovalo strašne neizgode in kazni svojega očeta, a to tem bolj, ker ga je od istega dne, ko je izvedela, da še živi, jela neizmerno ljubiti.

V svoji otročji ljubezni pa je premišljala Grozdanka o raznih okolnostih, ki bi bile mogle povzročiti očetov strašni vin. Skrivši je izvedela, da so najprej grajščaka Vekoslava Pontonija dolžili groznega umora ter ga bili celo odvedli v ječo. Tedaj pa je neizkušena deklica takoj mislila, da je res grajščak umoril njeno mater, in jela je opravičevati svojega očeta. Ali kmalu se ji tudi to ni več zdelo verjetno; kajti sicer bi ne bili izpustili grajščaka, ko je prišel njen oče naznanjat svojo krivdo.

Dekliška pamet si ni mogla tedaj raztolmačiti vseh skrivnosti, ali ugibala je vendar resnično, da je morala obstajati neka ozka vez med njenimi roditelji in grajščakom Pontonijem, češ, zakaj bi pa ta nosil vence na grob njene matere ter se nji sami delal tako ljubeznivera in dobrega.

Vse te misli in slutnje pa so storile, da se je začela Grozdanka neizrečeno bati grajščaka. Povsod se ga je izogibala ter si niti blizu njegove grajščine upala ni. Saj se ji je vedno še nehotе dozdaval, da je le Vekoslav kriv nesreče njenih staršev.

Ali vse bi bilo nepopačeno deklisno srce odpustilo, ako bi ona le še enkrat videla svojega očeta ter ga smela objeti in poljubiti. Po cele dneve bi rada sedela pri njem, govorila o svoji materi z njim, in on bi ji moral povedati vse, kar je z njo dobrega in veslega preživel. Obadva bi hodila potem skupaj na mirodvor, v ena bi ondi materin grob in molila za njeno izveličanje.

Tako si je slikalo nedolžno dekletce veseli čas svoje bodočnosti. Vedno je tedaj prosila in molila, naj bi ji božja previdnost povrnila ljubeza očeta. Večkrat je že nameravala skrivši zapustiti babico in dom, da bi šla k svojemu nesrečnemu očetu. A kam se naj napoti, kje ga naj išče, tega ni vedelo ubogo siročje, in tedaj je ostala pri svoji babici. Naposled se pa Grozdanka vendar vda v svojo usodo. Izgubila je ves up, videč, da ji goreče prošnje in molitve ne privedejo očeta domu. Konečno pa se je le še tolažila s tem, da se snideta vsaj na onem svetu...

EX ORIENTE LUX.

"Mir" piše:

Ušesa vseh so bila napeto pozorna, ko so te dni krožile vesti, da hočejo zavezniki Jugoslavijo pregovoriti na boj z boljševiki. Do danes nam še niso povedali, kaj so boljševiki, kaj je njih delo, kaj njih cilj. Naslikali so nam na steno strah, ki ga naj gremo krotiti, da bo rešenih 20 milijard francoskih frankov in da bo Angležem odprt ruski trg ter da izkavat mlada Jugoslavija v najgriši bratomorni vojni.

Nahujskali so voditelje bratov Poljakov v to klanje in celo nesrečno ljudstvo trpi nesčetno bolelost, tiste voditelje Poljakov, ki so iz "svete sebičnosti" vedno bili pripravljani zatajiti slovansko kri ter se bojevati z brati, kot to delajo naši nemurji, rojeni Slovenci in vedno sovražniki Slovenec. Dal Bog, da bi jih ne čakala ista usoda, kot nesrečno Poljske! Saj so navzlic svoji zaslepljenosti naši bratje.

Poslušali smo, kaj bodo rekli bratje Srbi, ki se imajo za svojo svobodo v veliki meri zahvaliti bratski Rusiji, kaj bodo rekli Hrvati in Slovenci, ki dobro vedo, da je leta 1915, edino Rusija bila, ki je v londonskem paktu izposlovala Rusiji nam in je bila tako odločno z Jugoslovanski Trst, da pogodbe v tej točki ni podpisala. Danes, ko Rusija vstaja in začne zahtevati svoje pravice v posvetu narodov, danes, ko se pripravlja izvojevati svoj veto ob krivici, ki se njej in nam godi v Parizu, naj ji pademo v hrbet? Brez Rusije ne bo naš Trst, Gorica in Reka, z njeno pomočjo pa je bodočnost naša. In mi se naj z njo bojujemo? Mi naj gremo za kapitalistične predpravice v bratomorni boj sebi v neskončno škodo?

Rusiji se godi krivica, kot se godi nam. Odrezati jo hočejo od morja. Država, ki bo v 100 letih lahko imela 400 milijonov ljudi, naj bo brez morja le zato, da bi služila tujemu kapitalu. Pot skozi Dardanele ji ni prosta, skozi Severno morje ne. Vladivostok ji hočejo vzeti, Port Artur so ji vzeli. Tam Samson pa ne vzdrži več. V franže gredo vrata in stebri in četudi s tem pokoplje tisoče ljudi.

Svet prej ni poznal Rusije, sedaj mu je pa popolnoma tuja. Da bi bilo boljševsko gospodarstvo tako nasilje, kot ga nam opisujejo, ni verjetno, ko vendar vemo, da je caristični general Brusilov tudi vodja boljševskih armad in da med nje nasprotniki ni skoraj nobenega imena, ki bi bilo prej na glasu. Zastopniki in zaščitniki privilegiranecev, ki so prej v carski Rusiji delali le zase, delajo zase tudi sedaj. Poslanstva raznih držav so bila v Rusiji in vsa molčijo, ko pridejo nazaj. Mogoče imamo prav, če sumimo, da slabega nimajo mnogo povedati, dobrega pa hočejo.

Videli smo v Parizu, da nas ne mara zahod, vemo že stoletja, da nas sovraži German in Italijan, vemo pa tudi, da se imamo za vse, kar imamo, zahvaliti le Vsemogočnemu, Rusiji in sebi. Tem trdem ohranimo zvestobo in zmaga bo naša.

V Nemški Avstriji je tudi smrt draga.

V mestih imajo posebne pogrebne zavode. Ljudje takega zavoda oskrbijo vse, kar je potrebno za pogreb. Glede pogrebov so vsi navezani na dotični zavod. Nobena rodbina ne more sama oskrbeti pogreba brez tistega zavoda. "Grazer Volksblatt" z dne 29. julija letos objavlja laiški računski zaključek pogrebnega zavoda za mesto Gradec. Pogrebi so tam silno dragi. Najnavadnejša krsta stane 279 K. Malo boljše, kakor imajo na dežel najpriprostejše, pride že na 355 K. Barva za eno krsto stane 90 K. Od pogrebcev zasluži vsak 60 K na dan. Zato je pa zavod lanske leto imel čistega dobička 372.422 K. Kot razvidno, je v Nemški Avstriji tudi smrt svoje cene silno zvišala.

Večina nas hoče, da bi vlada tresla na nepotreben način naš čenar, kajti to bi radi sami opravili!

Ali Grozdankine želje so se že izpolnile v tej solzni dolini!

(Pride še.)

RAZMERE V BOSNI.

Ni je pokrajine v Jugoslaviji, kjer bi se odpirali globlji kulturni, verski in plemenski prepadi med Jugoslavlani, kot je Bosna. Ta del našega ljudstva nosi v sebi odlomke neke vrste kulturnih in verskih struj, ki so v preteklih stoletjih zalile to zemljo; nosi na sebi črni pečat turškega gospodarstva in žig avstrijske in madžarsko-zidovske korupcije. In vendar spi silna energija v dveh milijonih dus in leže bogati naravnih zakladi v zemlji, ki je velikemu svetu danes še skoro nedostopna.

Gospodarski razvoj Bosne se je vršil pod tujo upravo, pod vladavo avstrijskega generala, zelo počasi, toda ne skokoma, ampak polagoma se dvigajo, kar je dokaz navzvišku stremečega gospodarstva. Leta 1901 je znašala cela zunanja trgovina (uvoz in izvoz) 171 milijonov kron, leta 1910 pa že 280 milijonov kron. Višino te svote bomo znali ceniti, če upoštevamo, da je cela kraljevina Srbija, ki je imela en milijon prebivalcev več, uvozila in izvozila je v istem letu za 182 milijonov frankov blaga, torej za 100 milijonov manj kot Bosna. Glavna sila bosanskega gospodarstva so naravni zakladi železe, les, premog, rude in proizvođa poljedelstva in živinoreje, uvažati je treba pa industrijske izdelke. Trgovska bilanca Bosne je pa bila v zadnjih letih (1907—12) precej pasivna. Leta 1910 je uvoz presegal izvoz za 9.080.000 kron. Za to se ima Bosna zahvaliti v prvi vrsti nesrečni avstrijski politiki, ki je skrbel za deželo le v toliko, kolikor je to koristilo madžarskim in nemškim industrialcem. V bodočnosti se pa bo Bosna, ki je izrazito agrarna dežela — 84 odst. je kmetijskih poklicev, — z naglico industrializirala. Glavne industrije so premogovna in lesna; kemična industrija je že l. 1910 izvozila za 10 milijonov blaga, skoraj toliko tudi železarska industrija. V sedanjih razmerah je treba upoštevati, da je pretežni del bosanskega izvoza šel v pokrajine bivše monarhije, le les so izvažali v večjem slogu v inozemstvo. Izvoz v novem državnem stanju bo moral iti v dvojni smeri. Po Donavi na Balkan, — na drugi strani pa po Adriji v Italijo in Levanto.

VABILO

na veselico in vinsko trgatvev, katero priredi Slovenski Nar. Dom v Homer City, Pa., v soboto 18. septembra. Začetek ob 6. uri zvečer in traja do 12. ure ponoči. Vstopnina za moške \$1, žene in dekleta vstopnine proste. Torej vpljudno vabimo vse rojake in rojakinje iz Homer City, Lucerne Mines, Luciusboro, McIntyre, Coal Run, Hostetter, Greensburg, Yukon in Johnstown, Pa. Igrali bodo naši slovenski tamburaši valčke in druge plesne. Tudi deklet ne bo manjkalo. Za želje bo obilo izvrstne kapljice in tudi za lačne bo bo v obili meri preskrbljeno. Torej vpljudno vabimo vse rojake in rojakinje iz okolice.

Odbor Slov. Nar. Doma. (14-15-9)

POZOR, ROJAKI!

Ako ima kateri rojak staro kranjsko PLENKAČO in jo ne rabi, jo lahko proda. Naj piše in pove ceno. — Frank Milar, Cne S. H., Camp 2. Bend, Oregon. (14-15-9)

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Predno se podam na parnik "President Wilson", še enkrat pozdravim vse znanee in prijatelje širom Amerike, posebno mojega brata Josepha Russ in njegovo družino v Jolietu, Ill. ter tamošnje Slovence in one, ki so me spremlili na postajo v Jolietu, vse Slovence in brate Hrvate v Meltone, Wis., Franka Adamčka v Ashlandu, Wis., Math. Russa v Duluthu, Minn., in njegovega brata Johna Russa v Hibbingu, Minn., Franka Kolena in njegovo soprogo v Ironwoodu, Mich., in vse tamošnje moje znanee. Želim vam vse dobro, meni pa srečno pot proti Jugoslaviji! — John Russ.

Pozdrav od treh potnikov iz Rake na Dolenskem, ki odpotujejo iz New Yorka 14. septembra. Zadržni pozdrav iz Amerike 1920.

Pozdravljamo vse Collinwoodce, posebno pa naše rojake Račane, Antona Kotar, Franka Zupančiča, Mary Jerak, Rosie in Mary Mengole, Johna Božiča, Franka Gregorčič in soprogo, Johna Cimperman ter Frances, Johna in Mary Bojt. Hvala vsem za spremitvev na kolodvor. Želimo jim vse dobro. Na svidenje! — Alois Tomažin, Alois Vrčec in Frank Zabkar.

Predno se podamo v staro domovino, pozdravimo vse prijatelje, posebno Fanny Keržmanec, ki nas je imela na premočju, in vse prijateljke, ki so nas na kolodvor sprejemile: John in Fanny Teršelič, Lawrence in Mary Korečan, M. Henkel, Mary Stefi, Pauline Čučnik, Josie Mrak, Annie Suhadolnik in Martha Kočar. Kličemo vsem skupaj: Z Bogom! — Družina Suhadolnik.

ZAHVALA.

Tem potom se zahvaljujem g. Leo Struklura in Ljubljani za preskrb prostora na parniku Amerika za povratek nazaj v Združene države. — Frank McKine, Brooklyn, N. Y.

Rad bi izvedel za svojega prijatelja JOZEFA KRAMAR, leta 1914. se je nahajal v Rock Springs, Wyo. Po njem poizveduje njegov brat Anton Kramar. Ako bi čital sam te vrstice, naj se oglasi na naslov: George Bogataj, R. R. 8, Pittsburg, Kansas. (13-14-9)

VABILO NA VESELICO,

katero priredi društvo "Boritelj" št. 1 SDPZ. v soboto 25. septembra 1920 v dvorani društva sv. Alojzija na First Alley v Conemaugh, Pa. Začetek ob 7. zvečer. Tem potom vpljudno vabimo vse rojake in rojakinje iz okolice, da se v obilnem številu vdeležijo omenjene veselice. Vdeležila se bo tudi Slovenska delavska godba ter Dramatični klub, ki priredi igro: "Prebrisani farmer, ali kako je kmet advokata nasukal", ki bo dalo navzočim dosti zabave in smeha. Vstopnina za moške 50c; dame so vstopnine proste. Za vse drugo bo skrbel za to pripravljeno odbor.

Opomba: Članom gori omenjenega društva se naznanja, kdor se ne vdeležijo omenjene veselice, plača \$1.00 v društveno blagajno. (13-14-9) Odbor društva.

Severova zdravila vzdržujejo

Tiho trpeče.

Mnogo žene in mlada dekleta trpe za tihoma od bolezn svojega spola. Take bolni se ponavadi kažejo potom boleča v križu, na strani, v ledjih ali spodnjem delu trebuha, večkratnem glavobolu, vročem in hladnem spreminjanju po telesu.

Severa's Regulator

(Severa's Regulator) je pravilno zdravilo za odstranjenje teh bolezn in za popravilo neurednosti vseh katerih trpe žene in dekleta. To zdravilo je bilo znano in rabljeno mnogo let z najboljšim uspehom. Dobite ga pri vašem lekarju. Bodite previdni, da dobita sigurno "Severjevo". Cena \$1.25 in 50 centov.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Ozdravi katar mehurja in odstrani vse v 24 urah. Vsaka pilula nosi ime MIDY. Varujte se ponaredb. Na prodaj v vsaki lekarni.

Najstarejši in največji slov. dnevnik v Združ državah

"GLAS NARODA"

(Glasilo J. S. K. J.)

Novice iz vseh delov sveta, dopisi iz slovenskih naselbin, novice iz starega kraja, članki politični, gospodarski, izvirna poročila iz starega kraja, črtice, povesti, roman, šaljivo satirična kolona Peter Zgaga vsak dan razven nedelj in praznikov.

STANE:	
Za vse leto	\$6.00
za pol leta	\$3.00
za mesto New York za vse leto	\$7.00

Najmodernejše vrejena TISKARNA

Vabila, okrožnice, plakati, kovertе, pisemski papir itd.

Točno in po najnižjih cenah.

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street. New York City.

Svečenik in detektiv.

Detektivski roman. — Angleški spisal G. K. Chesterton.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

14

(Nadaljevanje.)

Prvič: — Preejčna množina dragih kamenov, skoro samih demantov. Naravno je, da je imela družina Ogilvies družinske dragocnosti, ki so ponavadi spojeni v ornamente. Človek bi mislil, da so jih ljudje nosili v žepih kot drobiž.

Drugič: — Številni kupi nihalnega tobaka, ležaji vsepovsod v kupčkih na kamnu, nizah in klavirju. Izgleda kot da se stari gospod ni hotel mučiti s tem, da bi posegal v žep ter odpiral pokrov.

Tretjič: — Vseupovsod po hiši se ležali majhni kupački drobnih kovinskih predmetov, koleščkov, vzmetov in peres, prav kot da se je zelo narazen kako igračo.

Četrtič: — Voščene sveče, ki so morale tihiti v vratovih steklenic, kajti ničesar ni bilo, v kar bi se te sveče utaknile. Moram vas opozoriti na to, kako veliko bolj čudno je to razkritje v primeru z drugimi našimi. Za zrno uganke smo pripravljene. Na prvi pogled smo spoznali, da ni bilo s stari grofom v redu. Prišli smo semkaj, da najdemo, če je v resnici živel tukaj, če je v resnici tukaj umrl in če ima ono rdečelaso strašilo, ki ga je pokopalo, kaj opravka z njegovo smrtjo. Vzemimo, da je služabnik v resnici umoril gospoda ali pa vzemimo, da gospodar dejansko ni mrtev, da se je gospodar preoblekel v služabnika in da je gospodar pokopal služabnika. Iz mislite si katerokoli strašno rešitev tega problema, a še vedno nimate pojasnila za sveče brez svečenika in tudi nobenega pojasnila za to, zakaj bi imel starejši gospod iz dobre družine navado polagati nihalni tobak na klavir. Zrno cele zgodbe si lahko predstavljamo. Okvir pa je skrivnost. Celo s pomočjo najboljših domišljije ne more človek spraviti v soglasje tobak, demante, voščene sveče ter dele ur.

— Meni se zdi, da razumem celo stvar, — je rekel Brown. — Ta lord Glengyle je moral biti srdit nasprotnik francoske revolucije. Bil je navdušen pristaša starega režima ter skušal zopet spraviti v življenje družinske razmere zadnjih Burbonov. Rabil je voščene sveče, ker so slednje predstavljale razsvetljavo onega časa. Rosamezni deli ur teh koles predstavljajo glavno razvedrilo Ludovika XVI. in demanti demantni nakit Marije Antonijete.

Ostala dva sta se ozirala v duhovnika s presenečenimi očmi. — Kakšna čudna ideja! — je vzkliknil Fababeau. — Ali v resnici mislite, da je to resnica?

— Popolnoma prepričan sem, da je, — je odvrnil oče Brown. — a rekli ste, da ne more nikdo spraviti v soglasje nihalnega tobaka, demantov in sveč. Jaz sem vam to soglasje takoj pojasnil, a sem prepričan, da tiči prava resnica globlje.

Prenehal je za trenutek ter prisluškoval tujenju vetra v stolpih, nakar pa je rekel:

— Zamrl grof Glengyle je bil tat. Živel je drugo tisoč let bolj temno življenje kot drzen vlomilec. On ni imel nikakih svečnikov, kajti te sveče je rabil kratko odrezane v majhni svetilki, katero je nosil s seboj. Nihalni tobak je rabil kot rabijo najhujši francoski zločinci poper, da ga vržejo naenkrat v velikih masah zasledovalen v oči. Najbolj odločitni dokaz pa leži v čudnem stiku med demanti in malimi jeklenimi kolesi. To vam gotovo vse pojasni? Demanti in mala jeklena kolesa to je vendar edino orožje, s katerim je mogoče izrezati steklo.

Neka veja je pričela v vetru tolči proti oknu, a niti Flambeau, niti Craven se nista obrnila. Njih oči so bile uprte v očeta Brown. — Demanti in koleščka, — je rekel Craven zamisljeno. — Ali je to vse, na temelju česar smatrate to za pravilno pojasnilo?

— Jaz ne smatram tega za pravilno pojasnilo, — je odvrnil duhovnik čisto ležerno, — a vi ste rekli, da ne more nikdo spraviti teh štirih stvari v soglasje. Pravi položaj pa je seveda veliko bolj enoličen. Glengyle je našel na svojem posestvu dragocene kamene ali vsaj domneval, da jih je v dvojnih grajskega posestva. Koleščka imajo nekaj opravka z brušenjem demantov. Celo stvar je poznal le površno ter jo vršil s pomočjo pastirjev ter neizkušenih ljudi. Nihalni tobak je edini luksurijski predmet teh škotskih pastirjev in edino sredstvo, da so jih napravi postrežljive. Nobenih svečnikov pa niso imeli, ker jih niso potrebovali, kajti nosili so sveče v rokah, kadar so preiskovali dupline.

— Ali je to vse? — je vprašal Flambeau po nekotikem razmisleku. — Ali smo komečeno prišli na dno bedaste resnice?

— O ne, — je rekel oče Brown.

Medtem ko je tulil veter v datnjih gozdovih, je nadaljeval oče Brown z veliko brezbriznostjo:

— Jaz sem to le namignil, ker ste rekli, da ni mogoče na pameten način spraviti v zvezo nihalnega tobaka, koleščkov, sveč in demantov. Deset napačnih filozofij se lahko postavi glede univerza in deset napačnih teorij bo tudi mogoče postaviti glede gradu Glengyle. Mi pa hočemo resnično pojasnilo glede gradu in vsemirja.

Craven se je zasmejal, dočim je Flambeau smehljaje vstal ter šel počasi ob mizi navzdol.

— Petič, šestič, sedmič in tako dalje, — je govoril. — To je vse bolj pestro kot pa poneljivo. Tukaj je čudna zbirka ne svinčnikov, temveč svinec iz svinčnikov. Palica iz bambusa, zgoraj precej razbita. Mogoče je to orožje, s katerim je bil izvren zločin. Edini drugi predmeti obstajajo iz par starih misalov ter majhnih podob svetnikov, katere so Ogilvies gotovo imeli še iz Srednjega veka. Njih družinski ponos je bil močnejši kot njih puritanstvo. Tej zbirki smo podobne pridružili le raditega, ker so videli na čudežen način razrezane in poškodovane.

Zunaj razgrajajo vihar je ravno prignal temne oblake nad grad ter slednjega ovil v popolno temo. Oče Brown je vzel v roke male podobe, da jih premotri. Izrazil pa se je o njih še predno je tema izginila. Njegov glas pa je zvenel kot oni nekega drugega človeka.

— Mr. Craven, — je rekel z glasom deset let mlajšega. — Vi imate zakonito polnomoč, da greste ter preiščete grob, kaj ne? Čim prej storimo to ter pridemo strašni stvari na dno, tem boljše. Jaz na vašem mestu bi se takoj podal na pot.

— Takoj? — je ponovil presenečeni detektiv, — in zakaj takoj?

— Ker je to izvanredno resna stvar, — je odvrnil oče Brown. — To tukaj ni raztresen ruhalni tobak. Po mojem mnenju je le en vzrok, radi katerega se je moglo zgoditi to in ta vzrok sega nazaj prav do pričetka sveta. Te svetniške podobe niso le raztrgane in počrkanje, kar bi iz neumnosti ali fanatizma lahko storili otroci ali pa protestanti. S temi podobami se je zelo čudno in skrbno postopalo. Na vsakem mestu, kjer se nahaja ime Boga na starih ročnih slikari-

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVLJENA
5. JULIJA 1908

INKORPORIRANA
27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN PEKEC, 4459 Wash. St., Denver, Colo.
Podpredsednik: JOHN FAJDIGA, Box 33, Leadville, Colo.
Glavni tajnik: FRANK SKRABEC, 464 Wash. St., Denver, Colo.
Zajemnikar: ROBERT ROBLECK, Sta. 5, Pueblo, Colo.
Glavni blagajnik: JOSIP VIDEČIČ, 4485, Logan St., Denver, Colo.
Zaupnik: FRANK ZAITZ, 514 W. Cestnat St., Leadville, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: JOHN GERM, 734 Moffat Ave.
MIHAEL KAPSCH, 508 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.
GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

POBORNJI ODBOR:

Predsednik: ANTON KOČEVAR, 1206 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
JOHN KOČMAN, 1203 Mahren Ave., Pueblo, Colo.
FRANK CANJAR, 500-501 — 45 Ave., Denver, Colo.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:

Predsednik: FRANK BOYTZ, RR. 2, Box 132, Pueblo, Colo.
FRANK MARTINJAK, Box 259, Fly, Minn.
PETER GEBHELL, 4464 Wash. St., Denver, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. R. S. BURKETT, 4487 Washington St., Denver, Colo.

GLAS NARODA, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Vse denarne nakaznice in vse uradne stvari se pošiljajo na gl. tajnika, priložbo na predsednika gl. nadzornega odbora, prepisne navedbe pa na predsednika glavnega potrošnega odbora.

lah, je namenoma izročeno. Edina stvar, ki je bila še odstranjena, je svetniški sijaj krog glave Jezusa. Vstrel tega pravim, da se poslužimo svoje polnomoči ter odpremo grob.

— Zakaj pa mislite vse to? — je vprašal londonski uradnik. — Jaz mislim, je odvrnil duhovnik, — jaz mislim, da sedi zli duh v tem trenutku v stokratni velikosti slona na stolpu tega gradu in da tuli kot v Apokalipsi. Na dnu cele stvari je kaka čarovinja.

— Čarovinja, — je ponovil Flambeau tiho, kajti bil je preveč prosvitljen, da bi se spoznal v takih stvareh. — Kaj pa pomenjajo te druge stvari?

— O nekaj prokletstva vrednega, domnevam, — je odvrnil Brown. — Na kratko rečeno, najkrajša pot, kako priti do skrivnosti, vodi navzdol k grobu.

(Dalje prihodnjic.)

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJ VEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Kje se nahaja FRIDERIKA TAU SES poročena LAURIC? Doma je iz vasi Križ na Krasu. Zanj bi rad zvedel nižje podpisani, ker ji imam poročiti več važnih reči iz stare domovine, odkoder sem se pred kratkim vrnil. Prosim rojake, če kdo ve zanje, da mi javi, za kar se že vnaprej zahvaljujem. Ako pa sama čita ta oglas, prosim, naj se mi javi. — Frank Koejan, 1703 E. 29. St., Lorain, Ohio. (13-15-9)

IMPORTIRANE BRINJEVE JAGODE

Najboljše vrste

Vreča 130 funtov \$13.—

K naročilu priložite Money Order.

MATH PEZDIR

Box 772, City Hall Sta.

New York, N. Y.

naročilom pošljite \$3. v naprej.

SUHO GROZDJE

Importirano iz starega kraja

22 centov funt.

Bokra 50 funtov \$11.00

Prezabne cene na veliko.

BALKAN IMPORTING CO

51-53 Cherry Street

New York, N. Y.

naročilom pošljite \$3. v naprej.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, ustanovitelj v Pittsburghu, ki ima 28-letno prakso v zdravljenju vseh možkih bolezni.

Zastupljen je v sodnem sodišču v sodstvu 506, ki ga je imenoval dr. prof. Erlich. Če imate mogoče ali manjke po telesu v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izčistite vam bon kri. Ne čakajte, ker ta bo lezen za vas.

Vse muke solenosti zdravijo po Erlichovi metodi. Kalor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam bom sopro potovril.

Hydro, le ali vodno kilo zdravim v 24. urah in sicer brez ce, srca, je.

Bolezni mahuja, ki povzročijo boleline v križu in hrbtu in včasih tudi pri pubčanju vode, očistim s gotovostjo.

Revmatiser, tiganje, bolečina v tetlini, arbočina, škrcje in druge bolezni, ki nastanejo v lednici, očistim v kratkem času ni potrebno loštiti.

Uradne ure: vsak dan od 9. ure jutraj do 5. zvečer; v petkih od 9. ure jutraj do 5. popoldne; ob nedeljah od 9. ure jutraj do 5. popoldne.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PREDLIZNO ODPLUJEJO IZ NEW YORKA.

LA LORRAINE	17. sept.	Havre
BELVEDERE	18. sept.	Trat
ST. PAUL	18. sept.	Cherbourg
CARONIA	18. sept.	Cherbourg
RYNDAM	22. sept.	Boulogne
ROCHAMBEAU	23. sept.	Havre
LAFAYETTE	24. sept.	Havre
COLUMBIA	28. sept.	Trat
MAURETANIA	30. sept.	Cherbourg
LA SAVOIE	1. okt.	Havre
PHILADELPHIA	2. okt.	Cherbourg
FRANCE	6. okt.	Genoa
ARGENTINA	7. okt.	Trat
NEW YORK	9. okt.	Cherbourg
AQUITANIA	12. okt.	Cherbourg
LA TOURAINE	12. okt.	Havre
LA LORRAINE	15. okt.	Havre
LAFAYETTE	23. okt.	Havre
ROCHAMBEAU	28. okt.	Havre
MAURETANIA	28. okt.	Cherbourg
LA SAVOIE	30. okt.	Havre
RE. D'ITALIA	30. okt.	Genoa
AQUITANIA	2. nov.	Cherbourg
PRES. WILSON	3. novembra	Trat
PESSARO	6. nov.	Genoa
REGINA	11. nov.	Cherbourg
REGINA	4. dec.	Genoa

Glede cen za vozna taktica in vsa druga ojašanja, obrnite se na tvrdko FRANK BAKER 82 Cortlandt St. New York

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

BELVEDERE .... 18. septembra 2. razred, \$20. — 3. razred, \$100 in \$20. davka.

COLUMBIA .... 30. septembra

Potom listkov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji.

Razkožna ugodnost prvega, drugega in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO. Passenger Department 4 West Street New York

LLOYD SABAUDO 3 State Street New York

Prihodnje odpluje iz New Yorka parnik na 2 vilaka REGINA D'ITALIA 6. oktobra.

Izdajajo se direktni vozni listki do vseh glavnih mest v Jugoslaviji. Brezplačno vino potnikom 3. razreda.

ANCHOR LINE

Parnik "Italia"

odpluje

23. septembra

naravnost v Dubrovnik in Trst.

Za tretji razred v Dubrovnik \$125.00

Za tretji razred v Trst \$100.00

in \$5. vojnega davka.

Vprašajte pri najbližjem Cunard — Anchor agentu.

Cunard Line

Parnik "Saxonia"

odpluje

30. oktobra

v Plymouth, Cherbourg in Hamburg.

Vprašajte pri najbližjem Cunard agentu.

Grozdje sveže!

V par dnevih ga zamorete dobiti naravnost iz Kalifornije. Odpošljamo samo na železniške vozove od 12 do 15 ton. Naš ravnatelj gosp. Kucelj se sedaj nahaja v Kaliforniji in osebno vodi nakup ter pošiljatelj. Mi imamo vsak dan nekoliko vagonov na poti in vsled tega je mogoče tekom nekaj dni dobiti grozdičje v popolnem redu v vsakem mestu Amerike.

Grozdje suho, importirano!

Pošiljame ga kot prej iz New Yorka po znižanih cenah: 100 funtov prvovrstnega za \$22, drugovrstnega za \$20. Na debelo posebne cene.

PIšite ali pridite osebno na: DALM. CALIFORNIAN GRAPE CO. 66 CORTLANDT STREET NEW YORK CITY

NAZNAILO

Prof. dr. BAER, specialist nad 30 let

in več let znaš v Pittsburghu ter okolici se je preselil v svoj nov urad na 534 SMITHFIELD ST., Pittsburgh. Če pridete v mojo pisarno, se boste prepričali, da je to najboljša vredna pisarna, kar ste jih kdaj videli. Nabavil sem si vse moderne in znanstvene aparate v dobrobit mojih bolnikov. Če potrebujete preiskavo krvi, kemično analizo vode, preiskavo z X-zarki, ali kakoli zahtevate, sem jaz v stanju, da vam pomagam. Jaz imam svoje lastno lekarno, napolnjeno z najboljšimi evropskimi in ameriškimi zdravili.

Za krvne bolezni uspešno uporabljam Ehrlichov 506. Zdravljenje možkih bolezni je moja specialiteta. Ne izgubljajte časa z drugimi. Izvejte v vašem lastnem jeziku resnico o vašem slučaju ter ozdravite. Uradne ure: Vsak dan od devetih popoldne do šestih zvečer. V sredo in soboto od devetih popoldne do osmih zvečer. V nedeljo od desetih popoldne do ene popoldne.

PROF. DR. BAER, specialist 534 Smithfield St. PITTSBURGH, PA. Pol bloka od čiste Avenue.

SLOVENSKA NOTARSKA PISARNA

ANTON ZBAŠNIK

soba 102 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa. vokal Diamond and Grant Sts. (nasproti Courta).

Izdeluje raznovrstne notarske dokumente, kot na pr. pooblastila, kupne pogodbe, pobotnice, zaprisežene izjave in prošnje za dobavo svojcev iz starega kraja, Preiskuje lastninsko pravico zemljišč tu in v starem kraju, posreduje v tožbenih zadevah med strankami tu in v domovini, izdeluje prevode iz slovensčine na angleški jezik, ali obratno, tolmači na sodnih ali pri komercialnih razpravah in daje vsakovrstne informacije zastopni. Cene nizke, delo točno in pravilno.

Nuga-Tone

Proizvaja bogato rdečo kri, močne stanovitne žilve, življenja polne moške in ženske.

Če ste slabega zdravja in pri slabi moči, če se vam spominjate v vaše telo nuga, če ste se že navadili jemati pomiljiva in naravnostna sredstva, potem poskusite Nuga-Tone, in izprevideli boste, kako Nuga-Tone žuliti drugacega človeka? Devet desetih človeških bolezni, kot supehanje, anemija, revmatične bolezni, glavobol, nevralgija, naprimer slabi tek, neprebava, vetrovi in kolcanje, zaprtje, pomanjkanje energije, pomanjkanje živahnosti, nervoznost, ne-spečnost, lahka iz pomanjkanja živčne moči, redke zvođene krvi in slabe vrste cirkulacije.

Vsak ud, vsako delovanje telesa je odvisno od živčne sile za svoje življenje in delovanje. Živčna moč je poslavilna stvar za 2. tudec, jetra, ledice, drob, utripajoča srca in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone je najbolj uspešno zdravilo za nerovno in fizično izdelane. Zakaj? Ker sestoji iz omero važnih sestavin, ki vračajo zdravje ter jih predpisujejo najslavnejši zdravniki. — Nuga-Tone je bogat na 2. sečeno in fortoforu — ter je hrana krvi in sivecu.

Nuga-Tone proizvaja življenje v jetra, ter očistuje čreva, da redno delujejo. Očistila ledice ter izčrpana iz njih strupene sestavine. Nič več vetrovi in kolcanja, težke sapa in polkrižna ženska. Nič več bolečin in bolezni! Nuga-Tone daje čudoviti tek, dobro prebavo, stanovitno srce in svojo okrepitveno, spajanje. Nuga-Tone obogati kri, uredi krvno cirkulacijo ter prične šarjenje zdravja na lice in jantost v oči. Uradni močne in postavne moke, zdravilje in krasne ženske. Nuga-Tone na vsebuje omamljivih sredstev, ne zdravil, katerih se človek navadi. Zavit je v pripraven zavojček. Pohitri je s sladkorjem, ugodnega okusa, ugoden za jemanje. Poskusajte ga. Priporočili ga boste vsem svojim prijateljem.

NASA POPOLNA GARANCIJA.—Cena Nuga-Tone je en (\$1.00) dolar za steklenico. Vsaka steklenica vsebuje devetdeset (90) tablet, polno mesečno zdravljenje. Vi lahko kupite šest steklenic, šestmesečno zdravljenje za pet (\$5.00) dolarjev. Jemajte Nuga-Tone dvajset (20) dni. Če niste zadovoljni z uspehom, vrnite preostanek zaneso s školjko in mi vam bomo takoj vrnil denar. /Izite, da ne morete izbrubiti niti penja. — Mi prevzamemo tveganje. Nuga-Tone je na prodaj pri vseh dobrih lekarnih po enakih cenah in enakih garancijah.

KO NAROČATE, SA POSLUŽITE TEGA KUPONA. NATIONAL LABORATORY, S. 20, 537 So. Dearborn St., Chicago, Ill.

Gospodje.—Prosim, dobite priloženo.....za kar mi pošljite steklenico Nuga-Tone.

Ime.....

Cesta in št. ali R. F. D.....

Mesto.....

Dr. LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK ŠPICIJALIST MOŽKIH BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam ž zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in kož znam slovensko, zato vas moram popolnoma razumeti in spozna ti vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju možkih bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skri pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz zdravim zastrupljeno kri, mazulje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabelost, bolezn v mehuju, ledcah, jetrah in šledcu, rmenico, revmatizem, katar, zlato žila, nadeha itd.

Uradne ure so: V pondeljek, sredo in petkih od 9. ure jutraj do 5. popoldne. V torek, četrtkih in sobotah od 9. ure jutraj do 5. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne. PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDETE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki rabijo toimače, da vas razumajo. Jaz znam hrvatško še iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, kar vam razumom.

Mojim pacientom:

Tempotom naznanjam, da sem pripravljen sedaj sprejemati paciente v obeh svojih pisarnah in sicer:

Ob pondeljkih in petkih na št. 242 East 72 Street, New York, Telephone: Rhineland 2063.

Ure: Od 10. dopoldne do 8. zvečer.

Ostale dni na št. 2399 Silver St., Ridgewood, Brooklyn, N. Y. Telephone: Evergreen 1445.

Ure: Od 10. dopoldne do 8. zvečer.